

Vecsey Mariann főhadnagy:

A MAGYAR HONVÉDSÉG SZEREPVÁLLALÁSA MALIBAN

ÖSSZEFOGLALÓ: Az írás ismerteti az EUTM Mali megalakulásának folyamatát, az általános tudnivalókat. Ezt követően rátér a kiképzési tevékenység bemutatására, és leírja a misszió működésének első éve során szerzett tapasztalatokat. Részletesen beszámol a második év eseményeiről és az EUTM által eddig elért eredményekről. Mali egyike azoknak az afrikai hadszíntereknek, ahová egy kontingenssel Magyarország is elkötelezte magát. Az EUTM Mali kötelékén belül tevékenykedő mesterlövész-kiképző csoport a magyar missziós szerepvállalás egy kis, de érdekes szegmensét foglalja el. A cikk az ő tevékenységük bemutatásával is foglalkozik.

KULCSSZAVAK: Mali, EU, Magyarország, EUTM, kiképző

A MISSZIÓ HÁTTERE

A Maliban 2012-ben lezajlott események nyilvánvalóvá tették az EU számára, hogy az országban szükséges egy kiképzőmisszió (EUTM Mali¹) létrehozása. Az ország északi területein márciusban az MNLA,² egy főleg tuaregekből álló csoport, valamint több iszlamista csoport térnyerése adott okot az aggodalomra, a déli országrészben pedig a kormány és a haderő tehetetlensége váltott ki elégedetlenséget.³ Az északon függetlenségi törekvésekkel előrenyomuló szövetségben az év folyamán azonban előtérbe kerültek a radikális iszlamista nézetek, majd az ezeket képviselő csoportok, az Ansar Dine, az AQIM⁴ és a MUJAO⁵ átvették a felkelés irányítását. Ez, valamint a déli országrészben március 22-én végrehajtott katonai puccs indította el azt a nemzetközi gépezetet, amely – rácsatlakozva a francia beavatkozásra – szükségesnek találta és létrehozta az országban az EU- és AU-, majd ENSZ-missziókat.⁶

Az EU ennek megfelelően a 2012 októberében tartott találkozásán számításba vette egy kiképzőmisszió megindítását a nyugat-afrikai országban. A működés jogi feltételeit a

¹ European Union Training Mission in Mali.

² National Movement for the Liberation of the Azawad – Mouvement National pour la Libération de l'Azawad.

³ Besenyő János: War at the background of Europe: The crisis of Mali. AARMS, Volume 12, Issue 2, 2013, 247–271. http://uni-nke.hu/uploads/media_items/aarms-vol-12_-issue-2_-2013.original.pdf (Letöltés időpontja: 2014. 11. 21.)

⁴ Al-Qaeda in the Islamic Maghreb.

⁵ Mouvement pour l'Unité et le Jihad en Afrique de l'Ouest.

⁶ Marsai Viktor: Külföldi katonai beavatkozás Maliban – Az Operation Serval és háttere. SVKK, 2013, 4. http://hkk.uni-nke.hu/downloads/kozpontok/svkk/Elemzesek/2013/SVKK_Elemzesek_2013_1.pdf (Letöltés időpontja: 2013. 05. 21.)

2012. decemberi meghívólevél és az ENSZ BT 2085-ös határozata teremtette meg.⁷ Az EU és Mali között 2013. április 4-én született megállapodás a felállítandó misszió feladatrend-szeréről.⁸

Az EUTM Mali eredetileg 15 hónapos mandátummal rendelkezett, melyet további 24 hónappal egészítettek ki 2014. április 15-én a misszió korábbi és jelenlegi parancsnokainak javaslatára, így 2016 májusáig maradnak az EU kiképzői az országban.⁹

A misszió főbb céljai: helyreállítani az alkotmányos és a demokratikus rendet a parlament által elfogadott menetrend alapján, segíteni a mali hatóságok hatalomgyakorlását az egész ország területén, valamint semlegesíteni a szervezett bűnözést és a terrorfenyegetettséget.¹⁰ „A misszió egyik kiemelt feladata a helyi haderő képességeinek fejlesztése, kiképzése és szakértői tanácsadás.”¹¹ Az EUTM Mali harctevékenységekben nem vesz részt.

Az EU eredetileg négy zászlóaljharccsoport kiképzését tűzte ki célul tízhetes kiképzési ciklusokkal, de a harccsoportok száma később nyolcra módosult, majd a kiképzőcsoportok javaslatára a kiképzési ciklusok idejének a felülvizsgálata is megtörtént.

A misszióban 28 ország katonái vesznek részt, amelyből 23 EU-tagállam. Az EUTM Mali létszáma 580 fő, melyből mintegy 200 fő csak a kiképzéssel foglalkozik. Ez az állomány Koulikoróban települt, míg a parancsnokság Mali fővárosában, Bamakóban található.¹²

A misszió költségvetése az új, 24 hónapos mandátumra 28 millió euró.

AZ EUTM MALI ELSŐ MANDÁTUMA

A misszió 2013 áprilisában érte el teljes létszámát. Elsőként a kiképzők kaptak oktatást a már művelési területen lévő francia Operation Servaltól. Csak ezután kezdődhetett meg az első zászlóalj háromhetes alapkiképzése a már említett koulikorói bázison. A kiképzés a francia módszer szerint épül fel, miszerint négy nap elméleti és egy nap gyakorlati foglalkozás van egy kiképzési héten. A fennmaradó két napot a zászlóalj saját tervei szerint használhatja fel.¹³ Az alapkiképzést egy négyhetes, a speciális képzéseket is magában foglaló kiképzési ciklus követi. Ennek során a zászlóalj állománya folytatja az általános felkészülést, valamint ezzel párhuzamosan a szakfeladatok ellátására kijelölt állományt elkülönítik, és megkezdődik

⁷ Nyulász Viktória: A mali válság kezelésének nemzetközi dimenziója. XIV. Euroatlanti Nyári Egyetem, előadás, Szolnok, 2013. július 31.

⁸ Agreement between the European Union and the Republic of Mali on the status in the Republic of Mali of the European Union military mission to contribute to the training of the Malian Armed Forces (EUTM Mali). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:106:0002:0006:EN:PDF> (Letöltés időpontja: 2013. 10. 17.)

⁹ EU training mission in Mali extended. http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/142237.pdf (Letöltés időpontja: 2014. 07. 05.)

¹⁰ EU Training Mission in Mali. http://eas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/eutm-mali/pdf/factsheet_eutm_mali_en.pdf (Letöltés időpontja: 2015. 01. 24.)

¹¹ Dr. Murinkó Attila mk. alezredes: Altisztek nemzetközi katonai missziókban. Honvéd Altiszti Folyóirat, 2013/3. ISSN 1586-2917.

¹² A részt vevő országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Lettország, Litvánia, Luxembourg, Magyarország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország és Szlovénia, továbbá Grúzia, Moldova, Montenegró, Svájc és Szerbia. EU Training Mission in Mali. http://eas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/eutm-mali/pdf/factsheet_eutm_mali_en.pdf (Letöltés időpontja: 2015. 01. 24.)

¹³ A szerző interjúja Zámori Richárd főhadnaggyal, az EUTM Mali magyar mesterlövész-kiképző csoport parancsnokával. Debrecen, 2013. október 25.

számukra a speciális felkészítés. A specializációk a következők: mesterlövész, műszaki/EOD,¹⁴ TACP,¹⁵ INTEL,¹⁶ BTR, tűzér, logisztikus, különleges műveleti. A szakfelkészítések után a katonák a felkészítés utolsó három hetére visszakerülnek eredeti alegységükbe, hogy végrehajthassák a század és a zászlóalj összekovácsolását.¹⁷

A kiképzési rendszer azonban az első zászlóaljharccsoport felkészítésének tanulságai alapján módosításokra szorult.¹⁸ A megszerzett tapasztalatokat az EUTM Mali a harmadik zászlóaljharccsoport felkészítési rendszerébe építette be. Az altisztek és a tisztek képzettségének hiányosságait egy háromhetes, főleg gyakorlati foglalkozásokon alapuló előfelkészítéssel kívánták orvosolni. Ebben az időszakban tereptan, IED,¹⁹ harcászati elsősegély, valamint biztonságos fegyverhasználat témájú foglalkozásokat hajtottak végre.²⁰

A kiképzési rendszer azonban nem csak ezzel bővült az első zászlóalj június 21-i kibocsátását követően, hiszen az EUTM csak a második, az Elou zászlóalj felkészítésének kezdetére rendelkezett a TACP oktatásához szükséges felszereléssel.²¹ Az első két zászlóalj kiképzési ciklusát követően került sor az EUTM Mali állományának első váltására, így a harmadik, a Sigui zászlóaljat októberben már egy új kiképzőgárda fogadta.²² A negyedik zászlóaljharccsoport, a Balanzan előfelkészítése 2013 decemberének végén kezdődött meg, amikor útjára indult a „képezd a kiképzőt” (TTT²³) program is. A TTT a mali kiképzők felkészítésére jött létre, mely során megtanulják az európai módszereket, azok alkalmazását.²⁴ Az első négy mali zászlóaljharccsoport kiképzése, azaz az eredetileg vállalt feladat tehát 2014 márciusában ért véget, a Balanzan zászlóaljharccsoport kiképzésének befejeztével.²⁵ A misszió vezetése azonban már javaslatot tett a mandátum meghosszabbítására, amely sikerrel is járt.

A HOSSZABBÍTÁS UTÁN

A mandátum meghosszabbítására elsősorban azért volt szükség, mert a kiképzők tapasztalatai szerint a tízhetes kiképzési ciklusok nem bizonyultak elégségesnek a zászlóaljak felkészítése során, és a Waraba zászlóalj második kiképzési ciklusáról már januárban folytak a tárgyalások az EUTM Mali kívánságára.²⁶ A zászlóalj kiegészítő képzésre tért vissza április első hetében

¹⁴ Explosive Ordnance Disposal.

¹⁵ Tactical Air Control Party.

¹⁶ Intelligence.

¹⁷ Besenyő János: Magyar műveleti tapasztalatok Maliban. Honvédségi Szemle, 2014/3, 84.

¹⁸ Besenyő János: The European Union mission in Mali – Hungary’s involvement in the mission. Contemporary Military Challenges/Sodobni Vojaski Izzivi (ISSN: 1580-1993), November 2013, 25–37. http://www.slovenskavojska.si/fileadmin/slovenska_vojaska/pdf/vojaski_izzivi/svi_15_3.pdf (Letöltés időpontja: 2015. 02. 07.)

¹⁹ Improvised Explosive Device.

²⁰ L’entraînement continue au camp de Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201312> (Letöltés időpontja: 2014. 07. 04.)

²¹ Mieux connaître la mission: la formation «TACP». <http://www.eutmmali.eu/?m=201308> (Letöltés időpontja: 2013. 10. 18.)

²² Formation spécialisée au camp d’entraînement de Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201310> (Letöltés időpontja: 2014. 07. 04.)

²³ Train the Trainer.

²⁴ L’entraînement continue au camp de Koulikoro.

²⁵ Cérémonie de fin de formation du GTIA Balanzan. <http://www.eutmmali.eu/?m=201403> (Letöltés időpontja: 2015. 01. 24.)

²⁶ WARABA de retour à EUTM-MALI. <http://www.eutmmali.eu/?m=201401> (Letöltés időpontja: 2014. 07. 04.)

Koulikoróba, valamint lövészelegységei Katiba, mintegy hét hónapos északi feladatellátás után. A képzés során a zászlóalj főleg gyakorlati foglalkozásokat hajtott végre, mint például az éleslövészet.²⁷ Május másodikán véget ért a Waraba zászlóalj kiegészítő tréningje.²⁸

A kiegészítő képzések mellett azonban fontos szerepet kapott a TTT-program is. Az EUTM ezzel kívánja szavatolni a mali haderő önállóvá válását. Az első tanfolyam március 27-én ért véget, és résztvevői szerves részét képezték a Balanzan zászlóalj kiképzői állományának.²⁹ Április elsején parancsnokváltás történt az EUTM Mali élén. Bruno Guibert tábornok helyét Marc Rudkiewicz tábornok vette át.³⁰ Márciusban kezdődött meg a 26. műszaki zászlóalj számára a harcszerű vízi átkelés kiképzés, melyen a zászlóalj megtanulhatta a pontonhíd felállítását harcszerű körülmények között. A képzésnek 2014. június 13-án lett vége. A mali haderő így egy újabb, harcászati akadály leküzdésére alkalmas képességgel gazdagodott.³¹

Június 16-án megkezdődött az ötödik zászlóaljharccsoport kiképzése a koulikorói bázison. Az alegységet az északi-balti kiképzőcsoport oktatta. A kiképzések során egyre nagyobb figyelmet szentelnek a nemzetközi humanitárius jog oktatásának, valamint annak, hogy a katonák viselkedése az általuk éppen átvizsgált személyhez alkalmazkodjon (életkor, nem).³² A Debo zászlóalj kiképzése augusztus 20-án ért véget, a kibocsátó ünnepségre 22-én került sor.³³ A második TTT-tanfolyam augusztusban volt, melyen 21 mali altiszt és tiszt vett részt. A kéthetes tanfolyam 2014. augusztus 29-én fejeződött be.³⁴

Szeptember elején indult útjára a 11 hetes felölölő századparancsnoki tanfolyam (CCC³⁵). Az EUTM kiképzői mellett a TTT-programban részt vett nyolc kiképző is foglalkozott az oktatással. A tanfolyamon részt vett 18 fő közül hatan a 2014. november végére felállított hatodik zászlóaljharccsoport parancsnokai voltak.³⁶

Szeptember 29-én kezdődött az Elou zászlóalj egy hónapos kiegészítő kiképzése Sikassóban, ahová kilenc hónapos északi feladatellátás után tértek vissza. Ez a képzés négy kulcsfeladatra fókuszált: felderítés, tevékenység blokkolása, terület-ellenőrzés és elszigetelt fenyegetés semlegesítése.³⁷ Emellett a zászlóalj műszaki alegysége is külön kiképzést kap a hagyományos fegyverek mellett az IED elleni tevékenységről.³⁸

²⁷ Début des activités d'entraînement complémentaires pour Waraba. <http://www.eutmmali.eu/?m=201404> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

²⁸ Entraînement : cérémonie de clôture de la formation complémentaire de Waraba 2. <http://www.eutmmali.eu/?m=201405> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

²⁹ Cérémonie de fin de formation «Train the trainers» (TTT). <http://www.eutmmali.eu/?m=201404> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³⁰ Transfert d'autorité de la Mission Européenne d'Entraînement au Mali. <http://www.eutmmali.eu/?m=201404> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³¹ Cérémonie de fin de formation au franchissement. <http://www.eutmmali.eu/?m=201406> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³² Instruction par spécialité à Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201407> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³³ Remise des brevets au GTIA DEBO. <http://www.eutmmali.eu/?m=201408> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³⁴ Stage pour les formateurs maliens. <http://www.eutmmali.eu/?m=201409> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³⁵ Company Commander Course.

³⁶ Cours des futurs commandants d'unité (CFCU). <http://www.eutmmali.eu/?m=201409> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³⁷ Formation complémentaire du GTIA ELOU. <http://www.eutmmali.eu/?m=201410> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

³⁸ Formation complémentaire des sapeurs du GTIA ELOU à Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201410> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

Október 24-én Marc Rudkiewicz francia tábornok átadta feladatait Alfonso García-Vaquero spanyol tábornoknak.³⁹ November 13-án ért véget a 11 hetes CCC-kiképzés Koulikoróban.⁴⁰ Az Elou zászlóalj kiegészítő képzése utáni kibocsátó ünnepségre november 14-én került sor Sikassóban. A korábban említett négy fő feladat mellett a kiképzés célja volt az alegység kohéziójának fejlesztése is.⁴¹

December 8-án kezdődött meg a 6. zászlóaljharccsoport felkészítése. A kiképzésen a CCC-és a TTT-programokban részt vett tisztok, altisztek megjelenése visszajelzés az instruktorok számára a programok sikerességéről.⁴² December 20-án Bamakóban tartották a logisztikai támogatás megreformálását célzó szemináriumot az EUTM Mali J4 szervezésében.⁴³

A hatodik zászlóaljharccsoport⁴⁴ a 10 hetes ciklus végéhez közeledve kapta meg az Al Farouk, Timbuktu védelmező dzsinnye nevet.⁴⁵ A február végén befejeződött kiképzési ciklus után a Sigui zászlóalj jött vissza az egy hónapos kiegészítő tréningre.

A MAGYAR RÉSZVÉTEL

Magyarország azzal a szándékkal kezdett neki a misszió létrehozásáról szóló tárgyalásoknak, hogy katonákat fog Maliba küldeni. 2013. február 13-án Dublinban véglegesítették a számokat, mely szerint hazánk 15 főben maximalta a misszióba delegált kontingens létszámát.

Az első magyar kontingens felkészülése még abban a hónapban megkezdődött. A kiképzőcsoport oktatást kapott a műveleti területről, a mesterlövész-kiképzésről, illetve francia nyelvrákon is részt vett. Maliban a kiképzési tevékenységet a magyar kiképzőgárda tolmácsok segítségével hajtotta végre, ami nem volt példa nélküli az EUTM különböző kiképzésein.⁴⁶ A nem katonai tolmácsok miatt az első kiképzési ciklus alatt ez a módszer meglehetősen lassúnak és nehézkesnek bizonyult, de a későbbiekben simábbá vált az együttműködés.⁴⁷

Az első magyar kontingens tehát 2013. február 27-én kezdte meg az átcsoportosítást Bamakóba egy összekötő tiszt megérkezésével, akit egy háromfős egészségügyi csoport követett március 18-án, végül április 13-án a hatfős mesterlövész-kiképző csoport is megérkezett a koulikorói bázisra.⁴⁸

³⁹ Transfert d'autorité de la Mission Européenne d'Entraînement au Mali. <http://www.eutmmali.eu/?m=201410> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

⁴⁰ Cérémonie de fin de formation du Cours des futurs commandants d'unité. <http://www.eutmmali.eu/?m=201411> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

⁴¹ Cérémonie de clôture du réentraînement du GTIA ELOU. <http://www.eutmmali.eu/?m=201411> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

⁴² GTIA 6 – IMPLICATION TOTALE. <http://www.eutmmali.eu/?m=201412> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

⁴³ Le séminaire qui traite de la réforme du soutien logistique. <http://www.eutmmali.eu/?m=201412> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

⁴⁴ Deutsche Pioniere zeigen malischen Vorgesetzten zukünftige Fähigkeiten Ihrer Truppen. http://www.einsatz.bundeswehr.de/portal/a/einsatzbw/!ut/p/c4/LYtRC4JAEIT_0a1XgdSb4kPRWwIIL7F6iydd3KuCdKp7w6cgYGZj4EXRDv8co_C3qGFJzQdn9pFtYuhN7GbUNZY8SMzWbtNJCvBI50Nqc47kpRCTjhmH1B8UKMPYhOZQ4hEsYEm01Wp80O2Sf-O97q4nfv5rrqUNxiHofgDzN6iRg!!/ (Letöltés időpontja: 2015. 01. 24.)

⁴⁵ GTIA „Al Farouk”. <http://www.eutmmali.eu/?m=201501> (Letöltés időpontja: 2015. 02. 01.)

⁴⁶ Besenyő János: Thoughts on the Crisis in Mali. In: PANORAMA of global security environment, 2013, 415–430. ISBN: 978-80-971124-5-5.

⁴⁷ A szerző interjúja Zámberi Richárd főhadnaggal, az EUTM Mali magyar mesterlövész-kiképző csoport parancsnokával.

⁴⁸ Megkezdik szolgálatukat a magyar katonák Maliban. <http://www.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium/vedelempolitikaert-es-tervezesert-felelos-helyettes-allamtitkarsag/hirek/megkezdik-szolgalatukat-a-magyar-katonak-maliban> (Letöltés időpontja: 2013. 09. 08.)

A magyar kiképzőcsoport lekéste ugyan a Waraba zászlóalj alapkiképzését, de időben meg tudta kezdeni a zászlóalj mesterlövészeinek a kiképzését. Ez zászlóaljanként 27 főt jelent. Az első zászlóalj tekintetében nem tudták kiválasztani a legjobb lövőket, hiszen csak az alapkiképzés végeztével érkeztek ki a műveleti területre, de az Elou zászlóaljból már ők válogatták ki a speciális képzésre legalkalmasabb jelölteket. Az első magyar kontingens 2013. szeptember 16-án hagyta el a műveleti területet.⁴⁹

A magyar csoport után portugálok vették át a kiképzést a következő két zászlóalj esetében, és hosszú ideig nem volt szó egy második magyar kontingens kiutaztatásáról. Magyarország a misszió mandátumának meghosszabbítása előtt döntött egy második kontingens delegálásáról, tagjainak felkészítése 2014. április 1-jén kezdődött meg, az EU-misszió meghosszabbításáról szóló döntés előtt, majd május 15-én bejelentette, hogy 2016. május 18-ig, az új mandátum végéig fog katonákat küldeni Maliba.⁵⁰

A második kontingensbe tervezett hat kiképző részére a kiképzés két hét általános kiképzéssel kezdődött, foglalkozásokkal a műveleti területről, humanitárius jogról, de a jelentkezők nem kaptak franciaórát, mert a nyelv már nem volt kötelező a beosztások betöltéséhez. Az általános felkészítés után egy szakosított mesterlövész-kiképző felkészítés következett, valamint az első kontingens tapasztalatátadása. A felkészülés május 5-én fejeződött be, és május 10-én egy csupán négy főből álló kiképzőgárda indult Maliba. Itt két portugál katonával egészült ki a csoport. A magyar kontingens 2014 novemberében jött haza.

A harmadik váltás felkészítése áprilisban kezdődött meg. A novemberi kibocsátó ünnepségen már csak kettő Maliba induló magyar katonát búcsúztattak, akik négy portugállal kiegészülve kezdték meg kiképzői tevékenységüket a nyugat-afrikai országban. Ez a csoport is ugyanazt a tevékenységet hajtotta végre, amit az első váltás, kiegészülve a kiképzendő állomány nyomán követésével és szükség esetén a századparancsnokok mentorálásával. A magyar–portugál nemzetközi mesterlövész-kiképző csoport tagjai felváltva tartottak foglalkozásokat a kiképzendő állománynak.⁵¹ A csoport 2015. februárban befejezte a hatodik zászlóalj kiképzését, majd megkezdte a Sigui zászlóalj kiegészítő képzését a koulikorói bázison. Katonáink 2015 nyarán érkeztek haza.

ÖSSZEZÉS

Az EU alapvetően az iszlamista fenyegetés miatt érezte szükségét egy misszió megindításának a nyugat-afrikai országban. Az EUTM Mali elindítása után azonban más, a térségben eszkalálódott konfliktussal is szembe kellett néznie az Európai Uniónak, emellett figyelembe kellett vennie a mali helyzet alakulását is. Az EUTM Mali mandátumának meghosszabbítását célzó tábornoki kérések tehát nehéz helyzetben találták a szövetséget.

Az EU mali kiképzőmisszióját mégis meghosszabbították, és az eredetileg tervezett, első mandátumban vállalt feladatait is időben teljesítette. Az eredeti mandátumban foglaltak mellett azonban a kiképzőmisszió igen nagy figyelmet szentel annak, hogy a mali haderő

⁴⁹ A szerző interjúja Zámori Richárd főhadnaggyal, az EUTM Mali magyar mesterlövész-kiképző csoport parancsnokával.

⁵⁰ Még két évig maradhatnak a magyar katonák Maliban. (Hungarian soldiers could stay in Mali for two more years.) http://hvg.hu/vilag/20140515_Meg_ket_evig_maradhatnak_a_magyar_katonak (Letöltés időpontja: 2014. 07. 06.)

⁵¹ A szerző interjúja az EUTM Mali harmadik magyar mesterlövész-kiképző csoport egy tagjával. Tata, 2014. július 06.

a későbbiekben önállóan tudjon működni, ezért a misszió folyamatosan változik, alakul a kiképzendők igényeihez igazodva. Az első ilyen lépés a zászlóalj kiegészítő tréningre történő visszahívása volt, de az önállósodást segítik elő a TTT- és a CCC-programok is, amelyek a kiképzők, illetve a parancsnokok kiképzését támogatják. De változott a zászlóalj kiképzésének módja is. Az alapkiképzést megelőzően a tisztek számára összevonást tartanak, amely lehetővé teszi képzettségi szintjük felmérését és fejlesztését, hogy az állomány beérkezése után a felkészítéseket ne a parancsnoki állományt kiemelve kelljen tartani, hanem egy összeszokott, összekovácsolódott alegység kerüljön ki a tízhetes kiképzési ciklus végén az EUTM Mali kiképzőinek a keze alól.

Az EUTM Mali mellett az országban még mindig jelen lévő francia, időközben az Operation Servalból Operation Barkhane-ná alakult műveletben is részt vesz a mali haderő, és e követelményeknek is meg kell felelniük.

Magyarország, bár a kezdetektől fogva támogatta a misszió létrehozását, és immár három kontingenssel is képviseltette magát az EUTM Maliban, az általa kiküldött katonák létszámát folyamatosan csökkentette. Ez a részvétel elegendő arra, hogy az Európai Unió felé megmutathassuk elköteleződésünket, továbbá figyelembe kell venni azt is, hogy az időközben a Közép-afrikai Köztársaságban megindult EU-misszióban is szerepet vállaltunk. Mindazonáltal hazánknak figyelembe kell vennie azt az ezerfős ambíciószintet, amelyet maga elé állított. Ennyi katonát szeretnénk ugyanis egyszerre hadműveleti területen tudni. Ez a létszám az afganisztáni kivonulással csak nehezen tartható, így Afrika része lehet a lehetőségek keresésének, bár Magyarország a következő években még biztosan nem fog nagyobb katonai kontingenssel megjelenni a fekete kontinensen.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Agreement between the European Union and the Republic of Mali on the status in the Republic of Mali of the European Union military mission to contribute to the training of the Malian Armed Forces (EUTM Mali). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:106:0002:0006:EN:PDF>
- A szerző interjúja az EUTM Mali harmadik magyar mesterlövész-kiképző csoport egy tagjával. Tata, 2014. július 06.
- A szerző interjúja Zámori Richárd főhadnaggyal, az EUTM Mali magyar mesterlövész-kiképző csoport parancsnokával. Debrecen, 2013. október 25.
- Besenyő János: *Magyar műveleti tapasztalatok Maliban*. Honvédségi Szemle, 2014/3. HU ISSN: 2060-1506.
- Besenyő János: *The European Union mission in Mali – Hungary's involvement in the mission*. Contemporary Military Challenges/Sodobni Vojaški Izzivi, November 2013. http://www.slovenskavojska.si/fileadmin/slovenska_vojska/pdf/vojaski_izzivi/svi_15_3.pdf
- Besenyő János: *Thoughts on the Crisis in Mali*. In: *PANORAMA of global security environment*, 2013. ISBN: 978-80-971124-5-5
- Besenyő János: *War at the background of Europe: The crisis of Mali*. AARMS, Volume 12, Issue 2, 2013. http://uni-nke.hu/uploads/media_items/aarms-vol-12_-issue-2_-2013.original.pdf
- Cérémonie de clôture du réentrainement du GTIA ELOU. <http://www.eutmmali.eu/?m=201411>
- Cérémonie de fin de formation «Train the trainers» (TTT). <http://www.eutmmali.eu/?m=201404>
- Cérémonie de fin de formation au franchissement. <http://www.eutmmali.eu/?m=201406>

- Cérémonie de fin de formation du Cours des futurs commandants d'unité. <http://www.eutmmali.eu/?m=201411>
- Cérémonie de fin de formation du GTIA Balanzan. <http://www.eutmmali.eu/?m=201403>
- Cours des futurs commandants d'unité (CFCU). <http://www.eutmmali.eu/?m=201409>
- Début des activités d'entraînement complémentaires pour Waraba. <http://www.eutmmali.eu/?m=201404>
- Deutsche Pioniere zeigen malischen Vorgesetzten zukünftige Fähigkeiten Ihrer Truppen. http://www.einsatz.bundeswehr.de/portal/a/einsatzbw/!ut/p/c4/LYtRC4JAEIT_0a1XgdSb4kPRWwllL7F6iyd d3KuCdKp7w6cgYGZj4EXRDv8co_C3qGFJzQdn9pFYuhN7GbUNZY8SMzWbtNJCvBI50Nq c47kpRCTjhmH1B8UKMPYhOZQ4hEsYEm01Wp80O2Sf-O97q4nvf5rrqUNxiHofgDzN6iRg!!
- Entraînement : cérémonie de clôture de la formation complémentaire de Waraba 2. <http://www.eutmmali.eu/?m=201405>
- EU Training Mission in Mali. http://eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/eutm-mali/pdf/factsheet_eutm_mali_en.pdf
- EU Training Mission in Mali extended. http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/142237.pdf
- Formation complémentaire des sapeurs du GTIA ELOU à Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201410>
- Formation complémentaire du GTIA ELOU. <http://www.eutmmali.eu/?m=201410>
- Formation spécialisée au camp d'entraînement de Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201310>
- GTIA „Al Farouk”. <http://www.eutmmali.eu/?m=201501>
- GTIA 6 – IMPLICATION TOTALE. <http://www.eutmmali.eu/?m=201412>
- Instruction par spécialité à Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201407>
- L'entraînement continue au camp de Koulikoro. <http://www.eutmmali.eu/?m=201312>
- Le séminaire qui traite de la réforme du soutien logistique. <http://www.eutmmali.eu/?m=201412>
- Marsai Viktor: *Külföldi katonai beavatkozás Maliban – Az Operation Serval és háttere*. http://hbk.uni-nke.hu/downloads/kozpontok/svkk/Elemzesek/2013/SVKK_Elemzesek_2013_1.pdf
- Még két évig maradhatnak a magyar katonák Maliban. (Hungarian soldiers could stay in Mali for two more years.) http://hvg.hu/vilag/20140515_Meg_ket_evig_maradhatnak_a_magyar_katonak
- Megkezdik szolgálatukat a magyar katonák Maliban. <http://www.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium/vedelempolitikaert-es-tervezesert-felelos-helyettes-allamtitkarsag/hirek/megkezdik-szolgalatukat-a-magyar-katonak-maliban>
- Mieux connaître la mission: la formation «TACP». <http://www.eutmmali.eu/?m=201308>
- Dr. Murinkó Attila mk. alezredes: *Altisztek nemzetközi katonai misszióiban*. Honvéd Altiszti Folyóirat, 2013/3. ISSN 1586-2917
- Nyulász Viktória: *A mali válság kezelésének nemzetközi dimenziója*. XIV. Euroatlanti Nyári Egyetem, előadás, Szolnok, 2013. július 31.
- Remise des brevets au GTIA DEBO. <http://www.eutmmali.eu/?m=201408>
- Stage pour les formateurs maliens. <http://www.eutmmali.eu/?m=201409>
- Transfert d'autorité de la Mission Européenne d'Entraînement au Mali. <http://www.eutmmali.eu/?m=201404>
- Transfert d'autorité de la Mission Européenne d'Entraînement au Mali. <http://www.eutmmali.eu/?m=201410>
- WARABA de retour à EUTM-MALI. <http://www.eutmmali.eu/?m=201401>